

Süleyman Demirel Üniversitesi
Eğitim Öğretim İzleme ve Yönlendirme Komisyon Kararları

Komisyonumuz Covid19 pandemi sürecinde üniversitemizde uygulanmakta olan uzaktan eğitim süreciyle ilgili olarak öğrencilerden ve öğretim elemanlarından anket yoluyla elde verilere dayalı olarak aşağıdaki bulgu ve önerileri içeren raporu hazırlamış ve üniversite yönetim kuruluna sunulmasına oybirliğiyle karar vermiştir.

ANKET BULGULARI

A - Nicel verilerin analiz edilmesi sonucunda;

- Ders içeriklerinin öğrenmeyi kolaylaştırması noktasında orta düzeyde bir yeterlilik görülmektedir
- Öğretim materyallerinin yeterli ve güncel olması açısından orta düzeyde bir yeterlilik görülmektedir
- Öğrenci-Öğretim elemanı arasındaki etkileşimi güçlendirmek amacıyla farklı etkinlikler ve fırsatlar sunulması bakımından orta düzeyin altında yetersiz bulunmaktadır.
- Öğretim elemanlarının öğretim sürecini yönlendirme ve rehberlik etme konusunda orta düzeyde başarılı görülmektedir.
- Uzaktan Öğretim Sürecinde kullanılan Öğrenci Bilgi Sisteminin (OBS) öğrenci ihtiyaçlarını karşılaması orta düzeyde yeterli görülmektedir.
- Dersin yönetimi için kullanılan "Canlı Ders Sistemi" (Adobe Connect) öğrenci ihtiyaçlarını orta düzeyde karşıladığı görülmektedir.

B - Nitel verilerin analiz edilmesi sonucunda;

Öğrencilerden bazılarının uzaktan eğitim sürecinden memnun olurken bazılarının süreçten memnun olmadıkları görülmüştür. Uzaktan eğitim sürecinden memnun olan öğrencilerin süreci “yeterli, başarılı, etkili, kriz dönemi için ideal” gibi sıfatlarla nitelendirdikleri tespit edilmiştir. Öğrencilerin memnuniyet kaynakları genel olarak şu başlıklar altında toplanmaktadır:

- Covid-19 ve sonrasında ortaya çıkan kriz döneminde sürecin üniversite tarafından etkili bir şekilde yürütülmesi (üniversitenin gayretli olması, etkili ve hızlı çözümler üretmesi)
- Adobe Connect sisteminin etkili olması (eşzamanlı ders işlenmesi, cep telefondan erişim imkânı, kesintisiz bağlantı, pandemi gibi kriz dönemi için yeterli bulunması)

- Bireysel öğrenmeyi destekleyecek nitelikte olması (yüz yüze eğitimden ziyade uzaktan eğitim anlayışına yatkınlık, kayıtlı dersleri tekrar edebilme imkanı, dokümanlara 7/24 ulaşım)

Covid-19 süresince uygulanan uzaktan eğitimden memnun olmayan öğrencilerin görüşleri incelendiğinde öğrencilerin süreci “verimsiz, niteliksiz, yetersiz, başarısız, öğretici olmayan, yüz yüze eğitimin yerini tutmayan, eşitlikçi olmayan” gibi sıfatlarla nitelendirdikleri görülmüştür. Öğrencilerin memnuniyetsizlik kaynakları genel olarak şu başlıklar altında toplanmaktadır:

- Uzaktan eğitimi sevmeme ve benimsememe (Uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimin yerini tutmaması, öğrencilerin yüz yüze eğitimi tercih etmesi)
- Covid-19 süresince uygulanan uzaktan eğitim sürecinin niteliksiz ve verimsiz geçmesi (Adobe Connect uygulamasına bağlı ve öğretim elemanına bağlı sorunlar kaynaklı)
- Özellikle sayısal derslerin ve uygulamalı derslerin uzaktan eğitim anlayışına ters düşmesi (sayısal derslerde beyaz tahtanın kullanılamaması, uygulamalı derslerde uzaktan eğitimle verim alınmaması)
- Teknik ve öğretim elemanı kaynaklı sorunlar (aşağıda detaylandırılmıştır)

Öğrencilerin memnuniyetsizlik kaynakları incelendiğinde özellikle teknik sorunlar ve öğretim elemanı kaynaklı sorunların ön planda olduğu görülmektedir. Buna göre öğrenciler Adobe Connect uygulaması ve OBS’ye bağlı olarak şu teknik sorunlara değinmişlerdir:

- Bağlantı sorunları (Adobe Connect sistemine bağlanamama, kayıtlı derslerin açılmaması veya donması, canlı derslerde sistemin öğrenciyi ve öğretim elemanını sistemden atması, sınav zamanlarında sistemin yavaşlaması, aynı anda belli sayıda ders yürütüldüğünde sistemin yavaşlaması)
- Canlı derslerdeki görüntü sorunları (kamera görüntüsünün donması, slaytların donması, ilerlememesi, ses ve görüntünün eş zamanlı gelmemesi)
- Canlı derslerde yaşanan ses sorunları (seslerin kesik kesik veya kısık aktarılması, ses ve görüntünün eş zamanlı gelmemesi)
- OBS sorunları (dokümanlara ulaşamama, sınav kâğıdını dolduramaması, ödevi OBS’ye yüklemesine rağmen sistemin kabul etmemesi)
- Öğrencilerin bilgisayarının olmaması

Öğrenci memnuniyetsizlerinde öğretim elemanına bağlı sorunlar genel itibarıyla şu başlıklar altında toplanmaktadır:

- Öğretim elemanının canlı ders süresini verimli kullanamaması (ders sürelerini aşırı uzatması veya kısa tutması)
- Bazı öğretim elemanlarının ders veya tutor desteği yapmaması (dersleri öğrencilere yüklemesi, öğrencilere özet çıkarın gelin yeter vb. demesi)
- Öğretim elemanlarının öğrencilerle iletişim kurma, geri bildirim verme vb. konularda ilgisizliği (öğretim elemanının öğrencilerle iletişim kurmak istememesi, öğrenciler derslerle ilgili sorular sorduklarında cevap vermek istememesi)
- Öğretim elemanının kullandığı öğretim yöntem ve tekniklerinin yetersizliği (ders içeriğinin aktarılmasına dayalı yöntemlere bağlı kalınması, öğrencilerin dikkatini ve ilgisini uzaktan eğitim sürecinde çekememesi)
- Öğretim elemanının Adobe Connect uygulamasını etkili bir şekilde kullanamaması (görüntüyü ekrana nasıl aktaracağını bilmemesi, öğrencilerin sesini ve görüntülerini nasıl aktaracağını bilememesi, tahtayı kullanamaması)
- Öğretim elemanının OBS'yi etkili bir şekilde kullanamaması (sınav tarihlerini sisteme nasıl gireceğini bilmemesi, dokümanları yüklerken sorunlar yaşaması, dokümanları zamanında yüklememesi, kendilerine üniversite tarafından gönderilen bildirimleri okumaması ve uygulamaması)
- Ödevlere dair sorunlar (öğretim elemanlarının zor, yıpratıcı, süre alıcı, kimi zaman konu dışı ödevler vermesi, öğrencilerin ödevleri yaparken yeterli kaynağa ulaşamaması, öğrencilere ödevlerine ilişkin geribildirimde bulunmaması,)

Öğrenci görüşleri incelendiğinde öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinin niteliğini göz önünde bulundurarak birtakım beklentiler içinde oldukları görülmektedir. Öğrencilerin beklentileri şu şekilde sıralanabilir:

- 15 Haziran 2020 tarihinde üniversitenin açılmaması, dönemin tamamen uzaktan eğitimle tamamlanması (bazı öğrencilerin pandemi nedeniyle evlerini, yurtlarını boşaltması ve Isparta'ya dönmeleri hâlinde kalacak yer bulamamaları, maddi sıkıntı yaşama ihtimalinin olması; annesi, babası ve kimi başka akrabası covid-19 teşhisi konulan öğrenci olması ve bunların dönmesi hâlinde diğer öğrencilerin kendilerini tedirgin hissetmesi; bütün dersler uzaktan eğitimle yürütüldüğü için sınavların da uzaktan eğitimle yürütülmesi gerektiği, yüz yüze yapılacak olunursa sınavlara adapte olunamayacağı düşüncesi)

- 15 Haziran 2020 tarihinde üniversitenin açılması ve sayısal, uygulamalı derslere yönelik takviye derslerin yapılması (uygulamalı ve sayısal derslerin uzaktan eğitimle etkili olmadığı algısı)
- Covid-19 sürecinin devam etmesi olasılığının göz önünde bulundurulması ve 2020-2021 eğitim öğretim yılının karma eğitimle yürütülmesi (yeni eğitim öğretim yılında uygulamalı ve sayısal derslerin yüz yüze eğitimle yürütülmesi, diğer derslerin uzaktan eğitimle yürütülmesi)
- Uzaktan eğitime devam edilmesi hâlinde öğretim elemanlarına Adobe Connect uygulaması kullanımı ve OBS kullanımı hakkında etkili bir eğitim verilmesi
- Uzaktan eğitime devam edilmesi hâlinde öğretim elemanlarına mikrofon, kamera vb. temin edilmesi, öğretim elemanlarının internet hızlarının artırılmasına yönelik çalışmalar yapılması
- Uzaktan eğitime devam edilmesi hâlinde bilgisayarı olmayan öğrencilere bilgisayar temin edilmesi

UYGULAMAYA YÖNELİK ÖNERİLER

Yukarıda verilmiş olan nicel ve nitel bulgulardan hareketle aşağıdaki önerilerin uygulamaya geçirilebileceği düşünülmektedir:

- Derslerin gerek OBS üzerinden sunulan dokümanların bulunup bulunmadığı gerekse canlı derslerin yapılıp yapılmadığının programlardan sorumlu (bölüm/anabilim dalı başkanı gibi) birimlerce kontrol edilmeli ve eksikler tamamlattırılmalıdır.
- Derslerin uzaktan eğitimle yapılması sadece canlı dersler yapmak ve doküman yükleme olarak düşünülmemelidir. Öğrencinin öğretim elemanı, ders içeriği ve arkadaşları ile etkileşimini artıracak etkinlikler tasarlanmalı ve uygulanmalıdır. Bu tür etkinlikleri barındıran veya yapılmasını kolaylaştırmada önemli rolü olan öğretim yönetim sistemlerinden (ÖYS) bir tanesi tercih edilip (Moodle, Sakai, vb.) ivedilikle kullanıma açılmalıdır.
- Ders izlenceleri öğrencilerin canlı dersler dışındaki zamanlarında konular ve uygulamalar hakkında yararlanabilecekleri yazılı, görsel, işitsel öğrenme kaynaklarını içerecek şekilde geliştirilmelidir.
- Uzaktan eğitimin teknik altyapısı için kullanılan sistemlerin (Adobe Connect, OBS, vd.) üniversitedeki sunulan programlar, ders ve sınav sayıları, öğrenci sayıları ile birlikte

düşünülerek öğrencilere sorunsuz ve optimum bir şekilde hizmet verecek kapasiteye (veri bant genişliği, kullanıcı kota sayısı, eşzamanlı oturum sayıları) çıkartılmalıdır.

- Yukarıdaki maddede bahsedilen teknik sorunların çözümüne katkı olarak haftalık ders ve sınav programları sistemin kapasitesi göz önünde bulundurularak öğrencilere ve öğretim elemanlarına rahatlık sağlayacak şekilde planlanmalıdır. Örneğin bir gündeki oturum sayıları ve sınav süreleri eşit olacak şekilde dağıtılarak sistemdeki teknik yük ve kullanıcı yığılmaları önlenmelidir. Gerekirse hafta sonlarında ve daha geniş saat aralığında (08.00-22.00) derslerin yapılması da düşünülmelidir.
- Uzaktan eğitim sürecindeki her türlü uygulamalarda farklı format ve ortamların (web sitesi, sosyal medya, diğer video konferans araçları vb.) kullanılması öğrencilerde karmaşa, yorgunluk, dikkat ve motivasyon eksikliği, aidiyet yoksunluğu gibi uzaktan eğitime yönelik olumsuz bir tutumun ortaya çıkmasına sebep olmuş olabilir. Bundan dolayı bütün uygulamaların kullanıcı dostu ve esnek tek bir kanaldan (ÖYS gibi) yapılması tercih edilmelidir. Bu durum öğretim elemanları için de düşünülmelidir.
- Özellikle sayısal ve uygulamalı derslerin etkililiğini artırmak için içeriklerin yapısının gerektirdiği öğretim araç ve materyallerinin (yazı tahtası, dokunmatik ve kalemli ekranlar, simülatörler ve yazılımlar gibi) sağlanmalı veya bunları içeren stüdyolar oluşturulmalıdır.
- Öğrencilerin ve öğretim elemanlarının uzaktan öğretim süreci içerisinde ihtiyaçları olabilecek teknik araç ve kaynakların (bilgisayar, kitap, internet bağlantısı, deney setleri vb.) artırılması gereklidir. Bu araçların uygun maliyetle edinilmesi için üretici firmalarla kampanya çalışmaları yapılabilir.
- Öğretim elemanlarının ders süreçlerini etkili ve verimli yönetebilmelerini sağlamak için alternatif denetleme mekanizmaları oluşturulmalı ve insan gücü (asistanlık) desteği sunulmalıdır.
- Uzaktan eğitim sürecinde kullanılan her türlü teknik araç ortamların (Adobe Connect, OBS, ÖYS gibi) etkin kullanılması ve uzaktan eğitime uygun öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanması için öğretim elemanlarına teknik ve pedagojik konularda mesleki gelişim eğitimleri verilmelidir. Bu eğitimlerde öğretim elemanları yoğunlukları düşünülerek bireysel ve esnek öğrenmeyi destekleyecek modüler ve web-tabanlı öğretim yaklaşımları benimsenmeli ve katılım sertifikasyon sistemi ile teşvik edilmelidir.
- Uzaktan eğitim sürecindeki her türlü iş ve işlemlerin yapılmasına dair yazılı ve görsel yardım dokümanları hazırlanmalı ve tek bir merkezden yayımlanmalıdır.

- Covid19 salgınının tamamen ortadan kalkmaması ihtimaline karşı 2020-2021 eğitim öğretim sürecinin derslerin yapıları göz önünde bulundurularak karma yöntemlerle (teorik konular uzaktan uygulamalar yüz yüze şeklinde) yapılması planlanmalıdır.
- 15 Haziran 2020 tarihinde normal akademik takvime dönülmesiyle birlikte öğrencilerin tercih edecekleri özellikle sayısal ve uygulama ağırlıklı derslere yönelik takviye eğitimleri verilebilir. Ancak bu eğitimlere katılım ve devam zorunlu olmamalıdır.
- Ödevlerin süreleri ve teslim tarihleri öğrencilerin ders yükleri, imkânları, motivasyonları ve öğrenme düzeyleri düşünülerek planlanmalıdır. Çakışmaların önlenmesi ve optimum planlamanın yapılması için öğretim elemanlarını kullanabilecekleri ödev takip takvimi gibi çevrimiçi ajanda geliştirilmelidir. Bu takvimin öğrencinin ödev sürecini etkili yönetebilmesi için de gerekli ve faydalı olacağı düşünülmektedir.

Prof.Dr.Mustafa KOÇ
(Başkan)

Dr.Öğr.Üyesi Berna AYGÜN (Üye) Dr.Öğr.Üyesi Merve MÜLDÜR (Üye) Dr.Öğr.Üyesi Seraceddin Levent ZORLUOĞLU (Üye)

Arş.Gör.İdil SAYIN
(Üye)